

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด ร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผล

จากการศึกษาระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.81 รองลงมาเป็นเพศชาย ร้อยละ 33.19 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 44.64 รองลงมามีอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 34.66 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 12.04 และ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 8.66 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 88.25 รองลงมามีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 8.08 ปริญญาโท ร้อยละ 3.08 และสูงกว่าปริญญาโท ร้อยละ 0.59 และมีตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 21.15 และครู ผู้ดูแลเด็ก ร้อยละ 78.85

2. ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด ร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการบริหารการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านบุคลากร ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด ร้อยเอ็ด ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่กำหนด การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาจากบุคลากรทุกภาคส่วนในเขตพื้นที่ และผู้บริหารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดผู้ดูแลเด็กสอดคล้องกับจำนวนเด็ก การสนับสนุนผู้ดูแลเด็กด้านการศึกษา และผู้บริหารกำหนด โครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 7 ข้อ ระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ การติดตั้งอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย และการฝึกอบรมบุคลากรด้านป้องกันอุบัติเหตุส่วนการจัดให้มีอุปกรณ์เครื่องนอนเพียงพอกับจำนวนเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 9 ข้อ และระดับมากที่สุด จำนวน 9 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การกำหนดระยะเวลาจัดกิจกรรมเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก การจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และการจัดให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่

2.5 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากภาคส่วน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่างๆ การจัดกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านเด็ก และการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้จากชุมชน

2.6 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งหมด ดังนี้ จัดให้มีสวัสดิการให้กับครูผู้ดูแลเด็กระดับต่างๆ จัดให้มีเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็กระดับอำเภอมีความเหมาะสม และส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมของเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก

3. การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรที่ตำแหน่งการปฏิบัติงาน ไม่มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด

4. นายองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ดูแลเด็กได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

4.1 ด้านการบริหารการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นายองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นว่าต้องการให้ผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย และควรจัดอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

4.2 ด้านบุคลากร นายองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นว่า โดยส่วนใหญ่ต้องการให้กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้ชัดเจนและ ควรมีการสร้างควมตระหนักของบุคลากรในการดูแลเด็ก

4.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย นายองค์การบริหารส่วน ตำบลและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นว่าควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อเพิ่มความปลอดภัย ควรมีพื้นที่ใช้สอยสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กเพิ่มขึ้น และควรเพิ่มงบประมาณในการซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร นายองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นว่าควรมีจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กส่งเสริมให้เด็กร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก และควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

4.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน นายองค์การบริหารส่วน ตำบลและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นว่าควรจัดให้มีชมรมผู้ปกครองเพื่อให้มีบทบาทและส่วน ร่วมในการจัดการศึกษา ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและการจัดกิจกรรมเพื่อ สร้างความสัมพันธ์ในชุมชน

4.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย นายองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เห็นว่าต้องการให้มีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมของ เครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก มีประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้มากขึ้น และควรจัดให้มีเครือข่ายครูผู้ดูแล เด็กระดับต่างๆ อย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. นายองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16(9) บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้ทุกระดับ และมาตรา 30(1) บัญญัติให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจที่เป็นบริการสาธารณะที่ซ้ำซ้อนระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4 ปี และให้เสร็จสิ้นภายใน 10 ปี ซึ่งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา และกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งเร่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ถือปฏิบัติในการดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกัน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมนวรรณ พลินยศ (2553:82) ที่ได้ทำการศึกษา การศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล หักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหักแว่น โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก ประกอบกับการที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ได้กำหนด

อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในมาตรา 67 ว่าภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและจากการที่มีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ออกมาบังคับใช้และเริ่มดำเนินการถ่ายโอนการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงเป็นภารกิจที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตามภารกิจทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักประสานและพัฒนารจัดการศึกษาท้องถิ่น. 2547:4) ปรากฏตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหารการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การส่วนตำบลจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจให้องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารจัดการ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินงานทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับหนึ่งมาบ้างแล้ว แต่ไม่มากนักผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลในด้านการจัดการศึกษาและคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยยังมีน้อย ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังได้ให้ข้อเสนอแนะสภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กควรเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย และควรจัดอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2542 : 7) ยังได้กำหนดเกณฑ์ที่ผู้บริหารควรมีคุณธรรมจริยธรรมและมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสม

1.2 ด้านบุคลากร ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ควรส่งเสริมสนับสนุนกิจการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการบริการให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด ส่วนผู้ดูแลเด็กที่ส่วนใหญ่ถ่ายโอนภารกิจมาพร้อมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมักเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน และส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย ซึ่งทางสำนักบริหารศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีนโยบายในการส่งเสริมการศึกษา โดยจัดอบรมในงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเด็กปฐมวัยให้แก่ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบที่หลากหลาย พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัยแก่ผู้ดูแลเด็ก นับตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กเต็มศักยภาพ ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาจึงเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา นอกจากนี้ยังมีจุดที่ต้องพัฒนาในด้านบุคลากรอีกมาก ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ให้ข้อเสนอแนะสภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร โดยส่วนใหญ่ต้องการให้กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร ให้ชัดเจนและควรมีการสร้างควมตระหนักของบุคลากรในการดูแลเด็กด้วย

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด มีความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานขั้นพื้นฐานของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547 : 115 - 123) แต่ยังมีจุดที่ควรปรับปรุงอีกจากข้อเสนอแนะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้ข้อเสนอแนะสภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารและสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยส่วนใหญ่ต้องการให้มีรั้วกั้นบริเวณ ให้เป็นสัดส่วน เพื่อเพิ่มความปลอดภัย ควรมีพื้นที่ใช้สอยสำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กเพิ่มขึ้น และควรเพิ่มงบประมาณในการซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ดูแลเด็กได้รับการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการอบรมเพื่อสามารถนำหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ มาใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหาร

ส่วนตำบล ได้จัดทำคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คู่มือแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คู่มือแผนการจัดประสบการณ์และเอกสารต่าง ๆ สำหรับให้ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางเดียวในการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ อาลัยลักษณ์ (2549 : 62) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่าสภาพการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก อันเนื่องจากองค์กรบริหารส่วนตำบลได้กำหนดให้มีแนวทาง การจัดทำหลักสูตรปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และได้จัดอบรมผู้ดูแลและเด็กเพื่อนำหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์มาใช้เป็นแนวทางเดียวกันทุกศูนย์ ประกอบกับได้มีการดำเนินการจัดจ้าง จัดหาและการรับโอนบุคลากรทั้งด้านการศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนในการศึกษาต่อทางด้านการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อพัฒนาการเด็กทั้งทางด้านสุขภาพและโภชนาการ โดยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย หรือโรงพยาบาลในเขตพื้นที่ มาทำการประเมินเป็นประจำและให้คำแนะนำแก่ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปฏิบัติ แต่ยังมีจุดที่ควรปรับปรุงอีกจากข้อเสนอแนะของนายกองค์กรบริหารส่วนตำบล และครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้ข้อเสนอแนะสภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยส่วนใหญ่ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กส่งเสริมให้เด็กร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก และควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชน ซึ่งเป็นสถานที่ให้การดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้แก่เด็กในชุมชน แต่ชุมชนกลับมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่มากนักทั้งๆ ที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กำกับและสนับสนุนการจัดการศึกษา แต่ชุมชนกลับมีความเข้าใจว่าการบริหารจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน้าที่ของผู้ดูแลเด็กและองค์กรบริหารส่วนตำบลที่สังกัดอยู่เท่านั้น ซึ่งสำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น (2550 : 95) กล่าวในคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าครูผู้ดูแลเด็กควรมีบทบาทสร้างและเชื่อมโยงให้บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษารับทราบข้อมูลการจัดการศึกษาและวัดประเมินผลการศึกษา ที่ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการยอมรับจากชุมชน เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรม

เพื่อหล่อหลอมให้เด็กมีคุณภาพตามที่ชุมชนมุ่งหวัง แต่ยังคงมีความคาดหวังในความต้องการและสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งเห็นได้จากข้อเสนอแนะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้ข้อเสนอแนะสภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยส่วนใหญ่ต้องการมีชมรมผู้ปกครองเพื่อให้มีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนมีความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจากการที่ให้ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมกับทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะทำให้ชุมชนและผู้ปกครองเด็ก เกิดความรัก ความเป็นเจ้าของ ความผูกพันมากยิ่งขึ้น หากขาดการมีส่วนร่วมอาจทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้อยลง และอาจทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการหน่วยงานได้ ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้ข้อเสนอแนะสภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยส่วนใหญ่ต้องการมีชมรมผู้ปกครองเพื่อให้มีบทบาทและส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน

2. การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สาเหตุที่ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าสภาพด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สถานที่ บรรยากาศ สภาพแวดล้อม และตำแหน่งการปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมือนกัน จึงมีความคิดเห็นและความคาดหวังแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของธมนวรรณ พลินยศ (2553 : 84) ที่พบว่าบุคลากรที่มีอายุระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ตำแหน่งการปฏิบัติงานไม่มีผลต่อการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคลากรที่มีตำแหน่งการปฏิบัติงาน

แตกต่างกัน แต่ความต้องการของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และต้องการให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด มีระบบดูแล บุคลากรที่ดี และเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัด ประสพการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวางเป็นพื้นที่ของ การศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจึงต้องส่งเสริมงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของอุดมลักษณ์ คำลือ (2533 : 55-58) ได้ศึกษาทฤษฎีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า บุคลากรองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทฤษฎีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการ มีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยพบว่า ระดับการปฏิบัติ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเพื่อเป็นการพัฒนาการดำเนินงานตาม มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1.1 ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้หรือแนวคิดในการบริหารจัดการศึกษาให้แก่ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน ในด้านบทบาทหน้าที่ที่สามารถดำเนินตามวัตถุประสงค์ ให้เป็นไปตามนโยบาย
- 1.2 ควรนำนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อบริหารและพัฒนาการศึกษาและ เทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.3 ควรจัดอบรมเพิ่มเติม ศึกษาดูงาน ส่งเสริมการศึกษาต่อในด้านการศึกษานปฐมวัย ให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กทุกคน
- 1.4 ควรมีการศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของ เด็กเล็ก
- 1.5 ควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษามากขึ้น
- 1.6 ควรศึกษาแนวทางและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดร้อยเอ็ด ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพและปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อใช้เป็นข้อมูลต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY